

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 580-1910)

Originalt emne

Offentlig Renlighed

Offentlig Renlighed/Vandklosetter

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 23. februar 1911](#)
- 2) [Byrådsmødet den 30. marts 1911](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 23. februar 1911 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 580-1910)

Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse vedrørende Spørgsmaalet om Indførelse af Vandklosetter i Ejendomme paa en Del af Frederiksbjerg.

Møller erindrede om, at man var begyndt at sælge Grunde ved den vestlige Side af Frederiksbjerg. Da det vilde være et stort Gode, om der i de nye Ejendomme straks kunde indrettes W. C., havde Udvalget anmodet Sundhedskommissionen om Dispensation i denne Henseende, men Kommissionens Svar havde ikke været helt tilfredsstillende, idet et Flertal ikke mente at kunne anbefale Dispensationen, og et Mindretal kun kunde gaa med til at give Tilladelsen for 6 Ejendomme. Da der var solgt mere end 6 Grunde, kunde det dog ikke godt tænkes, at kun 6 Ejendomme kunde faa Tilladelsen, men de øvrige ikke. Da det efter al Sandsynlighed ikke kunde vare længe, inden Arbejdet med Kloakpumpestationen vilde begynde, og da det derfor syntes unødvendigt at paabyrde Ejerne Udgifter til Opførelse af Latrinbygninger, der inden længe atter kunde nedrives, indstillede Udvalget til

Byraadet at rette en Anmodning til Sundhedskommissionen om at give den omtalte Dispensation. Samtidig ønskede Udvalget at spørge Brolægningsudvalget, om der ikke nu kunde siges noget mere bestemt om, naar Pumpestationen vilde blive paabegyndt og fuldendt. Udvalget antog nemlig, at Sundhedskommissionen var bange for, at Pumpestationen ikke blev færdig de første 3-4 Aar. Kunde den imidlertid blive færdig inden alt for længe, vilde Sundhedskommissionen antagelig stille sig mere velvillig, da de Bygninger, det drejede sig om, næppe kunde tages i Brug før i 1912.

Magnus Nielsen skulde i Anledning af Forespørgselen til Brolægningsudvalget oplyse, at der af Arbejder vedrørende de afskærende Ledninger i Aaret 1910-11 var udført følgende: Skyllebassin og Trykledning ud paa Bugten udfor Trøjborgkvarteret, dykket Ledning under Aaen ved Rullebroen, afskærende Ledning i Havnegade og nedenfor Skolebakken, afskærende Ledning langs og Syd for Aaen fra Slusebroen og til Kommunens Ejendom Nr. 4-6 i Frederiksgade og afskærende Ledning langs og Nord for Aaen fra Slusebroen til Christiansbro. Endvidere tænktes følgende Arbejder udbudt og saa vidt muligt fuldført i 1911-12: Afskærende Ledning i Kystvej og Skovvej, afskærende Ledning fra Dykkeren ved Rullebroen til Pumpestationen, ny Kloak i Vesteralle og Vesterbrogade, afskærende Ledning i Mindegade og Fiskergade, arbejdet paa Pumpestationen, Trykledning fra denne over Havnens Terræn og ud paa Bugten og Ændring af Brøndene paa samtlige Byens Kloakledninger fra Samlebrønde til Gennemløbsbrønde. I Aaret 1912 -13 tænktes endvidere Pumpestationen fuldført, Trykledning lagt over det ny Havneterræn og Ledning lagt ud paa Bugten og den afskærende Ledning lagt fra Pumpestationen mod Syd til Slagtehuset, hvorefter Anlægget i alt væsentligt vilde være fuldført, altsaa 2 Aar før oprindelig tænkt.

Jakob Jensen fandt det udmærket, at Anlægget blev saa hurtigt færdigt, men vilde dog finde det endnu bedre, om Udvalget kunde gaa frem paa en lidt anden Maade. Det vilde efter hans Mening nemlig være i høj Grad formaalstjenligt, om man snart kunde faa Pumpestationen færdig og Ledningen lagt fra denne ud i Havet, saaledes at der hurtigst muligt kunde lægges Ledninger fra Pumpestationen til de forskellige Bydele. Med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal bemærkede han, at Tidspunktet for W. C. Anlæggets Fuldførelse efter de give Oplysninger var saa nær at Sundhedskommissionen næppe kunde nære Betænkelighed ved at give den ønskede Dispensation for den vestlige Side af Frederiksbjerg, navnlig da Afløbet fra W. C. derfra vilde være fuldstændig opløst og umærkeligt, naar det naaede Udløbet i Havet.

Magnus Nielsen mente nok, man kunde forandre Arbejdsplanen i den Retning, Hr. Jakob Jensen havde antydnet. Den hidtil fulgte Plan skyldtes, dels at den ikke vilde skabe Misstemning i de Kvarterer, der ellers maatte vente til sidst, og dels at Driftsudgifterne vilde være mindre, løvrigt havde der været adskillige Smaaforhindringer, der noget havde sinket Arbejdet.

J. C. Petersen oplyste, at Sundhedskommissionen havde været bange for ved at give Dispensation at vække Uvilje hos de private Grundejere i Nærheden af det Kvarter, for hvilket Dispensationen ønskedes. Taleren mente selv, at det ikke kunde gøre meget at give Tilladelsen, og antog, at de af Brolægningsudvalgets Formand givne Oplysninger vilde bevirke, at Sundhedskommissionen vilde komme til at se mere lyst paa Tingene, løvrigt mente Sundhedskommissionen at fremme Anlæggets Fuldførelse ved at holde Tøjlerne stramt.

Jakob Jensen kunde ikke indrømme, at Sundhedskommissionens Frygt for at vække Uvilje hos private Grundejere havde noget paa sig, da de private, som havde Grunde at sælge, havde disse Nord for Trøjborgkvarteret, hvor der allerede nu kunde installeres W. C. Hvis Sundhedskommissionen i Stedet for at stramme Tøjlerne vilde slappe dem, vilde der opstaa et Pres fra Grundejerne i den indre By for at faa W. C., og dette vilde sikkert meget bidrage til at fremtvinge den endelige Ordning.

Mikael Johansen var glad ved at høre, at Sundhedskommissionen var bange for at vække Uvilje hos Grundejerne, og haabede, at denne Frygt, som man hidtil ikke havde mærket til, maatte vare ved. Han anbefalede Indstillingen.

Simonsen fandt det, da man nu havde hørt, at Arbejdet vilde blive færdigt 2 Aar før bestemt, og da man fra flere Sider endog syntes at vilde anspore Brolægningsudvalget til yderlig at fremme dette, paa sin Plads at erindre om, at der ved flere Lejligheder havde været Tale om at fordele Arbejdet og om, hvornaar der kunde være Tale om at søge Laan igen til ny Arbejder. Disse Betragtninger syntes nemlig nu helt at være traadt i Baggrunden. Maaske vilde en Forcing bevirke, at man trak en Mængde fremmede Arbejder til Byen, som saa om faa Aar vilde staa uden Arbejde. Der syntes ham derfor at være Grund til ikke at slaa fast, at Arbejdet skulde yderlig forceres, da man derved let kunde skabe en Situation, der kunde blive ret uhyggelig for Byen ad Aare. Desuden havde det næppe saa stor Hast med W. C. Anlægget, hvad man jo havde set af Tilkendegivelsen fra Husejerne.

Jakob Jensen mente, at Hr. Simonsen havde misforstaaet hans Udtalelser. Da Planen for Marselisborg Hospital blev vedtaget, havde Taleren talt for at udstrække Arbejdet, og naar han nu havde anmodet Brolægningsudvalget om at omlægge Planen for W. C. Anlægget, var det kun for at Ledningerne kunde komme til at gøre Nytte, efterhaanden som de blev lagt. Der var altsaa slet ikke Tale om nogen Forcing, tværtimod vilde man ved den ændrede Plan opnaa at sprede de med Installationen af W. C. forbundne Arbejder, som Grundejerne selv skulde afholde, over et længere Tidsrum.

Simonsen havde med sine Udtalelser ikke sigtet til Hr. Jakob Jensen, men kun udtalt sig i al Almindelighed.

Magnus Nielsen fremhævede ligeledes Fordelene ved at faa Efterarbejderne spredt over et længere Tidsrum. Da Udvalget gik frem efter den af Byraadet vedtagne Plan, maatte der en Byradsbestemmelse til, hvis Fremgangsmaaden skulde ændres.

Mikael Johansen fandt Hr. Simonsens Betragtning ganske forkert. Da W. C. Anlægget skulde være et i sig selv hvilende Foretagende, vilde det selvfølgelig være heldigt at fremskynde Arbejdet saa meget som muligt for saa snart som muligt at faa Indtægt af det.

J. C. Petersen var overbevist om, at hvis Brolægningsudvalget vilde komme med Indstilling om en forandret Arbejdsplan og en bestemt Angivelse af Tidspunktet for Pumpestationens Fuldendelse, vilde Sundhedskommissionen stille sig mere velvillig overfor den ønskede Dispensation.

Simonsen kunde kun karaktisere Udtalelsen om, at W. C. Anlægget skulde hvile i sig selv, som en Frace. Anlægget betød en sikker Udgift, men hvorledes det vilde bære sig, kunde der ikke siges noget om.

Indstillingen vedtoges, dog at Sagen først tilstilles Sundhedskommissionen, naar Erklæring fra Brolægningsudvalget foreligger og er behandlet i Byraadet.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. marts 1911 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 580-1910)

Skrivelse fra Sundhedskommissionen om at nyopførte Ejendomme paa den Del af

Marselisborgterrænet, hvor Vandklosetter ikke for Tiden kan installeres, fritages for
Opførelse af Gaardlatriner.

Til Efterretning.

